

Geografia regionu

Autor: Halina Karaś

Nazwa ziemia biecka obejmuje w przewodniku wschodnie Pogórze (region gwarowy bez specjalnej nazwy w dialektologii polskiej), czyli obszar niecałkowicie, ale w dużej mierze równy dawnej ziemi bieckiej. Jest to zatem nazwa nawiązująca do historii. Teren ten znajduje się na Podkarpaciu, nieco na północ od Beskidu Niskiego. Nie jest to region jednolity ani wyrazisty, gdyż nie wyznaczają go ani wyraźne granice językowe (jest to część tzw. Pasa Pogórze wyodrębnionego schematycznie na mapie dialektalnej Stanisława Urbańczyka), ani etnograficzne (choć pokrywa się głównie z obszarem Pogórzan zachodnich), ani też administracyjne (należy do różnych województw). Wyróżniony schematycznie na podstawie zjawisk gwarowych jedynie na wschodzie ma wyraźną granicę, jaką jest [125|izoglosa{/tt}](#) [149|mazurzenia{/tt}](#). Na północy wyznacza go umownie linia kolejowa Tarnów – Rzeszów, na zachodzie niejasna jest granica z gwarami sądeckimi, na południu graniczy z terenami połemkowskimi, choć tu – na skutek uwarunkowań historycznych, wysiedlenia Łemków po 1945 roku – sytuacja się zmieniła ze względu na przemieszanie się ludności łemkowskiej (tej, która pozostała, lub tej, która powróciła w strony rodzinne) i osiadłej po wojnie ludności polskiej. Pogórze Karpackie to teren pagórkowaty, z bogatą roślinnością i lasami. Urozmaicony krajobraz charakteryzuje się piękną rzeźbą terenu, malowniczymi dolinami i zalesionymi wzgórzami, przecinanymi przez liczne wąwozy i strumienie. Obejmuje Pogórze Ciężkowickie i zachodnią część Dołów Jasielsko-Sanockich, zwaną Obniżeniem Gorlickim. Z Bieczem i Gorlicami sąsiaduje Magurski Park Narodowy. Gorlice otaczają w większości lesiste wzgórza zwane Beskidem Gorlickim – są one strefą przejściową pomiędzy Pogórzem Ciężkowickim a Beskidem Niskim. W okolicach Gorlic i Jasła eksploatowane są liczne, choć niewielkie, złoża ropy naftowej. Obecnie znajduje się w obrębie powiatu gorlickiego oraz częściowo tarnowskiego (południe powiatu) w województwie małopolskim (południowo-wschodnia jego część), a także częściowo w powiecie jasielskim w województwie podkarpackim (zachodnio-południowa część). Źródła: Tadeusz Ślaski, Biecz i okolice, Warszawa 1959. Stanisław Urbańczyk, Zarys dialektologii polskiej, wyd. II, Warszawa 1962.

<http://www.biecz.pl>

<http://www.gorlice.pl> Fotografie: Halina Karaś.